

European Securities and
Markets Authority

2020. gada 10. jūnijs
ESMA70-155-10189

EVTI 2020. gada 10. jūnija

LĒMUMS

ar ko atjauno pagaidu prasību fiziskām vai juridiskām personām, kam ir neto īsās pozīcijas, uz laiku pazemināt neto īso pozīciju paziņošanas robežvērtības attiecībā uz to uzņēmumu emitēto akciju kapitālu, kuru akcijas ir atļauts tirgot regulētā tirgū, virs noteiktas robežvērtības, informēt kompetentās iestādes saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 1. punkta a) apakšpunktu

EIROPAS VĒRTSPAPĪRU UN TIRGU IESTĀDES UZRAUDZĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, jo īpaši tā IX pielikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK⁽¹⁾, un jo īpaši tās 9. panta 5. punktu, 43. panta 1. punktu un 44. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 14. marta Regulu (ES) Nr. 236/2012 par īso pārdošanu un dažiem kredītriska mijmaiņas darījumu aspektiem⁽²⁾, un jo īpaši tās 28. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas 2012. gada 5. jūlija Deleģēto regulu (ES) Nr. 918/2012, ar kuru Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 236/2012 par īso pārdošanu un dažiem kredītriska mijmaiņas darījumu aspektiem papildina attiecībā uz definīcijām, neto īso pozīciju aprēķināšanu, segtiem valsts kredītriska mijmaiņas darījumiem, informēšanas sliekšņiem, likviditātes sliekšņiem, ko piemēro ierobežojumu apturēšanai, ievērojamiem finanšu instrumentu vērtības kritumiem un negatīviem notikumiem⁽³⁾, un jo īpaši tās 24. pantu,

ņemot vērā Eiropas Vērtspapīru un tirgus iestādes (EVTI) 2020. gada 16. marta Lēmumu (ES) Nr. 2020/525⁽⁴⁾, pieprasot fiziskām vai juridiskām personām, kam ir neto īsās pozīcijas, uz laiku pazemināt neto īso pozīciju paziņošanas robežvērtības attiecībā uz to uzņēmumu emitēto akciju kapitālu, kuru akcijas ir atļauts tirgot regulētā tirgū, virs noteiktas robežvērtības, informēt kompetentās iestādes saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

tā kā:

1. Ievads

- (1) Ar Lēmumu (ES) 2020/525 EVTI pieprasīja fiziskām vai juridiskām personām, kam ir neto īsās pozīcijas attiecībā uz to uzņēmumu emitēto akciju kapitālu, kuru akcijas ir atļauts tirgot regulētā tirgū, informēt kompetentās iestādes par visām šādām pozīcijām, kuras sasniedz, pārsniedz vai ir zem 0,1% no emitētā akciju kapitāla saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

---

¹ OV L 331, 15.12.2010., 84. lpp.

² OV L 86, 24.3.2012., 1. lpp.

³ OV L 274, 9.10.2012., 1. lpp.

⁴ OV L 116, 15.4.2020., 5.-13. lpp.

- (2) EVTI Lēmumā (ES) 2020/525 noteiktais pasākums attiecas uz nepieciešamību valstu kompetentajām iestādēm un EVTI apzināties tās neto īsās pozīcijas, kuras tirgus dalībnieki ir izveidojuši attiecībā uz akcijām, ko atļauts tirgot regulētā tirgū, ņemot vērā nesenos ārkārtas notikumus finanšu tirgos.
- (3) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. pantu EVTI ir jāpārskata šis pasākums ar atbilstošu regularitāti un vismaz reizi trīs mēnešos.
- (4) EVTI ir veikusi šo izvērtējumu pamatojoties uz snieguma rādītāju analīzi, ieskaitot cenas, nepastāvību, kredītriska mijmaiņas darījumus, kā arī neto īso pozīciju attīstību, jo īpaši starp 0,1 un 0,2%, kas ir vienmērīgi pieaugušas no brīža, kad stājās spēkā sākotnējais 2020. gada 16. marta lēmums. Saskaņā ar veikto analīzi EVTI ir pieņēmusi lēmumu, ka tai jāatjauno pasākums uz trim papildu mēnešiem.

2. Pasākuma spēja novērst attiecīgos apdraudējumus un pārrobežu ietekmi (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 2. punkta a) apakšpunkts)

a. Finanšu tirgu pienācīgas darbības un integritātes apdraudējums

- (5) Covid-19 pandēmija turpina būtiski nelabvēlīgi ietekmēt reālo ekonomiku Eiropas Savienībā un jebkāda nākotnes atveseļošanās perspektīva joprojām ir neskaidra. Lai gan ES finanšu tirgi kopš 2020. gada 16. marta ir daļēji atguvuši zaudējumus, šī neskaidrība ietekmē arī to nākotnes attīstību.
- (6) Eiropas biržu indeksi demonstrē trauslu tirgus vidi, kurā, paņemot 2020. gada 20. februāri par atskaites punktu, salīdzinājumā ar 2020. gada 4. jūniju *Eurostoxx 50* ir zaudējis aptuveni 13% vērtības [1. attēls], ietekmējot visas nozares. Cenu samazināšanās ir izplatīta arī Savienībā, jo 24 jurisdikcijās akciju tirgi ir zaudējuši vismaz 10% no vērtības, salīdzinot 4. jūnija cenas ar 2020. gada 20. februāra cenām. Šajā laika periodā Eiropas kredītiestāžu akciju cenas ir zaudējušas no 9 līdz 48% no savas vērtībās.
- (7) Lai gan *VSTOXX* mērītais svārstīgums, kas ir netiešais svārstīgums balstīts uz *Eurostoxx 50* cenām, arī ir ievērojami krities no tā augstākā līmeņa martā, kad tas pārsniedza 80%, svārstīgums joprojām ir aptuveni 14% virs 20. februārī vērojamā līmeņa. EVTI uzskata, ka patreizējie svārstīguma līmeņi joprojām pārsniedz tos, kas ir parastos tirgus apstākļos.[3. attēls].
- (8) Līdzīgus apsvērumus var izdarīt attiecībā uz kredītriska mijmaiņas darījumiem, kuros neskatoties uz samazinājumu attiecībā uz datiem, kas tika iegūti 15. martā, Eiropas korporatīvo emitentu līmeņi saglabājās 22 bāzes punktus virs 20. februāra līmeņa (*iTraxx Europe*) un Eiropas finanšu emitentiem - 29 bāzes punktus virs līmeņa (*iTraxx European Financials*) [5. attēls]. Ņemot vērā, ka kredītriska mijmaiņas darījumiem (CDS) finanšu krīzes laikā bija dominējošā loma, var uzskatīt, ka kamēr CDS likmju starpība saglabājas augsta, finanšu tirgi joprojām atrodas ļoti nenoteiktā vidē.

- (9) To akciju skaits, kuru tirdzniecība atļauta regulētajos tirgos EEZ, un kurām neto īsā pozīcija tika reģistrēta starp 12. martu (kad paziņošanas robežvērtība bija 0,2%) un 2020. gada 16. martu (kad paziņošanas robežvērtība tika pazemināta līdz 0,1%) pieauga par aptuveni 10%. Procentuālais pieaugums eiro vērtības ziņā (balstoties uz akciju cenām uz 2020. gada 10. februāri) bija aptuveni 15%, savukārt akciju kapitāla izteiksmē tas bija aptuveni 11%. Turklāt akciju procentuālā daļa ar neto īso pozīciju no 0,1 līdz 0,2% 16. martā bija aptuveni 7%. Šis skaitlis neietver šī diapazona pozīcijas, kas veicināja neto īso pozīciju uzkrāšanos virs 0,2%. Papildus, procentuālā daļa ar akcijām ar neto īso pozīciju starp 0,1 un 0,2% laika periodā no 16. marta līdz 1. jūnijam ir vienmērīgi pieaugusi un vidēji ir aptuveni 11% [8. attēls]. Līdz ar to var secināt, ka neto īso pozīciju pieaugums 16. martā bija vērojams saistībā ar attiecīgu pozīciju procentuālu daudzumu starp 0,1 un 0,2%, par kurām bija jāpaziņo, jo EVTI noteiktais zemākais paziņošanas robežvērtība stājās spēkā šajā dienā.
- (10) Tādējādi, ievērojama cenu samazināšanās kopumā, relatīvi augstais svārstīgums, augstā CDS likmju starpība un pieaugošais neto īso pozīciju skaits parāda, ka Savienības finanšu tirgi joprojām ir nestabili. Šāds tirgu stāvoklis rada lielāku iespējamību, ka īsās pozīcijas pārdošanas spiediens nākamajos mēnešos varētu izraisīt vai pastiprināt negatīvas pārmaiņas, kas savukārt var negatīvi ietekmēt tādus faktoros kā tirgus uzticība vai cenu noteikšanas mehānisma integritāte.
- (11) EVTI uzskata, ka iepriekš aprakstīto apstākļu kombinācija nopietni apdraud finanšu tirgu pienācīgu darbību un integritāti.

b. Visas Savienības finanšu sistēmas vai tās daļas apdraudējums

- (12) Kā paskaidrojusi ECB savā Finanšu stabilitātes pārskatā⁽⁵⁾, finanšu stabilitāte ir nosacījums, ko ievērojot, finanšu sistēma, kurā ietilpst finanšu starpnieki, tirgi un tirgu infrastruktūra, ir spējīga izturēt satricinājumus un novērst finanšu nelīdzsvarotību.
- (13) Covid-19 pandēmija turpina būtiski negatīvi ietekmēt reālo ekonomiku Savienībā. Kā jau maijā tika ziņots EVTI *Risk Dashboard*⁽⁶⁾, esošā trauslā tirgus vide radīs "ilgstošu riska periodu institucionālajiem un privātajiem ieguldītājiem saistībā ar turpmākām – iespējams būtiskām – tirgus korekcijām un saskata ļoti lielus riskus visam EVTI uzdevumam". Šajā saistībā EVTI brīdināja sabiedrību par iespējamo jaunāko finanšu tirgus darbību un pamatā esošās saimnieciskās darbības nodalīšanu.
- (14) Cenu samazinājumi, kas vērojami kopš marta, ir radījuši nestabilitātes situāciju saistībā ar lielāko daļu, ja ne visām akcijām, ko atļauts tirgot regulētā tirgū, kad turpmākam cenu samazinājumam, kuru neizraisītu papildu pamatinformācija, varētu būt ļoti nevēlamas sekas.

---

⁵ <https://www.ecb.europa.eu/pub/financial-stability/fsr/html/ecb.fsr201911~facad0251f.en.html>.

⁶ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-165-1179_risk_dashboard_no.1_2020.pdf.

- (15) Pašreizējā neskaidrajā situācijā, būtisku pārdošanas piedāvājumu daudzumu un neparastu akciju cenu svārstīgumu var radīt dažādi faktori, tostarp lielāks to tirgus dalībnieku skaits, kuri iesaistās īsās pozīcijas pārdošanā un veido ievērojamas neto īsās pozīcijas.
- (16) Plaši izplatītie kredītiestāžu kursa zaudējumi jo īpaši norāda uz to, ka finanšu nozares emitenti ir potenciāli neaizsargāti pret īsās pozīcijas pārdošanas stratēģijām un ievērojamu neto īso pozīciju veidošanos, neatkarīgi no tā, vai šīs stratēģijas un pozīcijas atbalsta pamatinformācija.
- (17) Īsās pozīcijas pārdošanas stratēģiju uzkrāšana un ievērojama neto īso pozīciju veidošana var attiecīgi novest pie neorganizētas cenu samazināšanās spirāles ietekmēto finanšu nozares emitentiem, ar iespējamām negatīvām sekām citiem emitentiem attiecīgās dalībvalsts ietvaros vai visā ES, kas ar laiku varētu apdraudēt vienas vai vairāku dalībvalstu finanšu sistēmu.
- (18) Neņemot vērā vērojamo atveseļošanos Eiropas finanšu tirgos EVTI uzskata, ka pašreizējie tirgus apstākļi turpina būtiski apdraudēt finanšu sistēmas stabilitāti Savienībā.
- (19) EVTI pilnvaru ietvaros plānotā pasākuma atjaunošana uzliek par pienākumu tām fiziskajām vai juridiskajām personām, kam ir neto īsa pozīcija akcijās, kuras atļauts tirgot regulētā tirgū, informēt valsts kompetentās iestādes, sasniedzot zemāku robežvērtību, nekā noteikts Regulas (ES) 236/2012 5. pantā.
- (20) Ņemot vērā iepriekšminēto, šim atjaunotajam pasākumam vajadzētu uzturēt valsts kompetento iestāžu un EVTI uzlaboto iespēju atbilstoši izvērtēt mainīgo situāciju, nošķirt tirgus svārstības, kuru pamatā ir pamatinformācija, no tām, kuras var ierosināt vai pastiprināt akciju īsās pozīcijas pārdošanas un reaģēt, ja tirgus integritātei, pienācīgai darbībai un stabilitātei nepieciešama stingrāka rīcība.

c. Pārrobežu ietekme

- (21) Iepriekš aprakstītie apdraudējumi tirgus integritātei, pienācīgai darbībai un finanšu stabilitātei ir vērojami visā ES. Kā jau iepriekš tika izcelts, kopš 2020. gada 20. februāra *Eurostoxx 50 Index*, kas aptver 50 pirmās klases vērtspapīru emitentus no 11⁽⁷⁾ eirozonas valstīm, ir samazinājies par aptuveni 13% un *STOXX Europe 800 Index*, kas atspoguļo 800 lielākos uzņēmumus Eiropā - par 16% [1. attēls]. Papildus, būtiskā pārdošanas piedāvājumu daudzuma ietekme galvenajos ES tirgu rādītājos joprojām ir acīmredzama, neskatoties uz nesenajām atveseļošanās pazīmēm [6. attēls].
- (22) Šo iezīmi visas Eiropas ietvaros atspoguļo arī noteiktu nozaru palielinātā mijiedarbība. Piemēram, kā redzams [7. attēls] finanšu pakalpojumu, banku un apdrošināšanas nozaru mijiedarbība ar *Euro Stoxx Europe 600* laika posmā no 2020. gada februāra strauji pieauga un pietuvojās 1.

---

⁷ Austrija, Beļģija, Francija, Itālija, Īrija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Somija, Spānija un Vācija.

(23) Ņemot vērā to, ka apdraudējumi ietekmē katras ES dalībvalsts finanšu tirgus, pārrobežu ietekme joprojām ir sevišķi nopietna, jo ES finanšu tirgu savstarpējā saistība un palielinātā mijiedarbība palielina pieplūduma vai kaitīgās ietekmes iespējamību visos tirgos īsās pārdošanas spiediena gadījumā.

3. Neviena kompetentā iestāde nav veikusi pasākumus apdraudējuma novēršanai vai viena vai vairākas kompetentās iestādes ir veikušas pasākumus, kas nav pienācīgi novērsuši apdraudējumu (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 2. punkta b) apakšpunkts)

(24) Viens no iemesliem, kāpēc EVTI šā lēmuma ietvaros ir pieņēmusi ierobežojumu, ir apstākļi, ka kompetentā iestāde vai kompetentās iestādes nav rīkojušās, lai novērstu apdraudējumu, vai veiktie pasākumi pienācīgi nenovērs šo apdraudējumu.

(25) Bažas par tirgus integritāti, pienācīgu darbību un finanšu stabilitāti, kas aprakstītas EVTI Lēmumā 2020/525 un paliek spēkā esošas arī šajā lēmumā, ir likušas vairākām valstu kompetentajām iestādēm veikt valsts līmeņa pasākumus, kuru mērķis ir ierobežot akciju īsās pozīcijas pārdošanu.

(26) Spānijā *Comisión Nacional del Mercado de Valores (CNMV)* 2020. gada 17. martā pieņēma ārkārtas pasākumu uz vienu mēnesi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar darījumiem, kas varētu atbalstīt vai palielināt neto īsās pozīcijas akcijām, kuras atļauts tirgot Spānijas tirdzniecības vietās, kurām *CNMV* ir attiecīgā kompetentā iestāde. Šī pasākuma piemērošana tika pagarināta līdz 18. maijam.

(27) Itālijā *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB)* 2020. gada 18. martā pieņēma ārkārtas pasākumu uz trīs mēnešiem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar darījumiem, kas varētu atbalstīt vai palielināt neto īsās pozīcijas akcijām, kuras atļauts tirgot Itālijas MTA regulētā tirgū, kuram *CONSOB* ir attiecīgā kompetentā iestāde. Šī pasākuma termiņš tika noteikts līdz 18. jūnijam, taču tika atcelts 18. maijā.

(28) Francijā *Autorité des marchés financiers (AMF)* 2020. gada 18. martā pieņēma ārkārtas pasākumu uz vienu mēnesi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar darījumiem, kas varētu atbalstīt vai palielināt neto īsās pozīcijas akcijām, kuras atļauts tirgot Francijas tirdzniecības vietās, kurām *AMF* ir attiecīgā kompetentā iestāde. Šī pasākuma piemērošana tika pagarināta līdz 18. maijam.

(29) Beļģijā *Financial Securities and Markets Authority (FSMA)* 2020. gada 18. martā pieņēma ārkārtas pasākumu uz vienu mēnesi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar darījumiem, kas varētu atbalstīt vai palielināt neto īsās pozīcijas akcijām, kuras atļauts tirgot Beļģijas tirdzniecības vietās (*Euronext Brussels and Euronext Growth*), kurām *FSMA* ir kompetentā iestāde visatbilstošākajam tirgum. Šī pasākuma piemērošana tika pagarināta līdz 18. maijam.

- (30) Grieķijā *Hellenic Capital Market Commission (HCMC)* 2020. gada 18. martā pieņēma ārkārtas pasākumu līdz 24. aprīlim saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar darījumiem, kas varētu atbalstīt vai palielināt neto īsās pozīcijas akcijām, kuras atļauts tirgot Atēnu Fondu biržā (*Athens Stock Exchange*), kurai HCMC ir attiecīgā kompetentā iestāde. Šī pasākuma piemērošana tika pagarināta līdz 18. maijam.
- (31) Austrijā *Austrian Finanzmarktaufsicht (FMA)* 2020. gada 18. martā pieņēma ārkārtas pasākumu saskaņā ar uz vienu mēnesi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, saistībā ar īso pārdošanas pozīciju slēgšanu vai palielināšanu vai cita veida darījumu, kas nav īsā pārdošana un, kas rada vai ir saistīta ar finanšu instrumentu un šī darījuma ietekme vai viena no ietekmēm ir piešķirt finansiālas priekšrocības fiziskai vai juridiskai personai to akciju cenas vai vērtības samazināšanās gadījumā, kuras atļauts tirgot Vīnes biržas regulētajā tirgū (*Amtlicher Handel; WBAH*), un kurai FMA ir attiecīgā kompetentā iestāde. Šī pasākuma piemērošana tika pagarināta līdz 18. maijam.
- (32) Pēc iepriekš minēto pagaidu pasākumu beigām ES vairs nav veikti turpmāki pasākumi, pamatojoties uz Regulu (ES) 236/2012, un no šā lēmuma pieņemšanas datuma šādi pasākumi nav spēkā.
- (33) Šāds pagaidu ierobežojums attiecībā uz īso pārdošanu saskaņā ar Regulas (ES) 236/2012 20. pantu bija paredzēts, lai novērstu nepienācīgu finanšu instrumentu cenu samazināšanos ārkārtas apstākļos, ko radījusi Covid-19 krīze, taču nerisināja pastāvīgo nepieciešamību saglabāt paplašinātās valsts kompetento iestāžu uzraudzības iespējas, lai pēc iespējas labāk pielāgotu regulatīvos rīcību, kas būs nepieciešama turpmākajos mēnešos.
- (34) Šā lēmuma pieņemšanas laikā neviena kompetentā iestāde nav pieņēmusi pasākumus, lai palielinātu savu atpazīstamību attiecībā uz rīcības attīstību saistībā ar neto īsajām pozīcijām, nosakot zemākas paziņošanas robežvērtības, jo tās var paļauties uz EVTI lēmumu 2020/525.
- (35) Nepieciešamība palielināt neto īso pozīciju pārredzamību ir vēl aktuālāka situācijā, kurā iepriekšminētie ierobežojumi, kas noteikti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 20. pantu, ir tikko beigušies vai atcelti sešās dalībvalstīs, kurās viņi tika uzlikti. Tā kā uz īsās pozīcijas pārdošanu un darījumiem ar līdzvērtīgu ietekmi vairs neattiecas citi ārēji ierobežojumi, valstu kompetentajām iestādēm visā ES ir jāspēj iepriekš noteikt, vai neto īsās pozīcijas tiek veidotas tādā mērā, kas var radīt apdraudējumu iepriekš aprakstītajiem finanšu tirgiem un finanšu stabilitātei, kas izpaužas un ko pastiprina īsās pozīcijas pārdošanas spiediens.
- (36) Ņemot vērā iepriekšminētos apdraudējumus visā ES, ir skaidri redzams, ka informācija, ko saņem nacionālās kompetentās iestādes saskaņā ar standarta paziņošanas robežvērtību, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 236/2012 5. panta 2. punktā, nav pietiekams šī brīža saspringtajos tirgus apstākļos. EVTI uzskata, ka ar zemākas paziņošanas robežvērtības uzturēšanai vajadzētu nodrošināt, ka visu valstu kompetento iestāžu visā

ES un EVTI rīcībā ir vislabākais iespējamais pieejamais datu kopums, lai pārraudzītu tirgus tendences un nepieciešamības gadījumā sagatavotu sevi un EVTI veikt papildu pasākumus.

4. Pasākuma efektivitāte (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 3. punkta a) apakšpunkts)

- (37) EVTI ir arī jāņem vērā, cik lielā mērā pasākums ievērojami novērš identificētos apdraudējumus.
- (38) EVTI uzskata, ka, neraugoties uz ārkārtas zaudējumiem, kas kopš 2020. gada 20. februāra ir radušies regulētos tirgos saistībā ar akciju tirdzniecību, tirgi ir darbojušies pienācīgi un, ka tirgu integritāte lielā mērā ir saglabāta.
- (39) EVTI ir tādējādi izanalizējusi esošos apstākļus, jo īpaši attiecībā uz to, cik tāl tie rada tirgu integritātes un finanšu stabilitātes apdraudējumu Savienībā, un vai atjaunotais EVTI pasākums būtu efektīvs, lai novērstu šādus apdraudējumus, izvēloties tālredzīgu pieeju.

a. Pasākums ievērojami novērš finanšu tirgu pienācīgas darbības un integritātes apdraudējumu

- (40) Iepriekš aprakstītajos tirgus apstākļos jebkāds pēkšņs pārdošanas piedāvājumu daudzuma un tirgus svārstīguma pieaugums īsās pārdošanas un īso pozīciju veidošanas dēļ var pastiprināt lejupslīdes tendences finanšu tirgos. Lai arī īsā pārdošana, nosakot pareizu emitentu vērtējumu, citā laikā var kalpot pozitīvām funkcijām, pašreizējos tirgus apstākļos tā var radīt papildu apdraudējumu pienācīgai tirgu darbībai un integritātei,
- (41) Jo īpaši, ņemot vērā pašreizējās ārkārtas situācijas horizontālo ietekmi, kas skar plašu akciju kopumu visā Savienībā, jebkāds pēkšņs akciju cenu kritums var būt saistīts ar papildu pārdošanas piedāvājumu daudzumu, ko izraisa īsās pozīcijas pārdošanas darbības un lielāks neto īso pozīciju skaits, kurš bez atjaunotā pasākuma attiecīgi netiktu atklāts, ja tas nepārsniedz pašreizējās paziņošanas robežvērtības valstu kompetentajām iestādēm saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 236/2012.
- (42) Iepriekšminēto iemeslu dēļ valstu kompetentajām iestādēm un EVTI pēc iespējas drīzāk jāuzzina par tirgus dalībniekiem, kas nodarbojas ar īso pārdošanu un veido ievērojamas neto īsās pozīcijas, lai vajadzības gadījumā novērstu to, ka šīs pozīcijas kļūst par signālu pārdošanas piedāvājumu daudzuma pārmērīgai plūsmai un tādējādi radītu ievērojamu cenu samazinājumu.
- (43) EVTI uzskata, ka neatjaunojot šo pasākumu, valstu kompetentajām iestādēm un EVTI nebūtu iespējas pienācīgi uzraudzīt tirgu pašreizējā tirgus vidē, kur Covid-19 krīzes mainīgais raksturs varētu radīt pēkšņu un būtisku pārdošanas piedāvājumu daudzumu un neparastu Savienības akciju cenu svārstīgumu, ko savukārt vēl vairāk varētu paplašināt īso pozīciju uzkrāšana.

(44) Tajā pat laikā, lai gan EVTI regulāri uzrauga tirgus stāvokli un nepieciešamības gadījumā veiks arī turpmākus pasākumus, tā pašreiz uzskata par piemērotu saglabāt parasto publiskošanas sliekšni, kas noteikts Regulas (ES) Nr. 236/2012 6. pantā, jo šķiet, ka šīs robežvērtības pazemināšana no tirgus pienācīgas darbības uzturēšanas un finanšu stabilitātes risku novēršanas viedokļa nav nepieciešama.

b. Pasākums ievērojami novērš visas Savienības finanšu sistēmas vai tās daļas stabilitātes apdraudējumu

(45) Kā aprakstīts iepriekš, akciju tirdzniecībai laika posmā kopš 2020. gada 20. februāra bija un joprojām ir raksturīgs būtisks pārdošanas piedāvājumu daudzums un neparasts svārstīgums, kas izraisīja ievērojamu strauju cenu samazināšanos, kura ietekmē visu veidu nozaru emitentus. Kā pierādīts iepriekš, iesaistīšanās īsās pozīcijas pārdošanā un būtisku neto īso pozīciju radīšana var palielināt pārdošanas piedāvājumu daudzumu un lejupslīdes tendences, kas savukārt var radīt apdraudējumu, kurš var ļoti negatīvi ietekmēt finanšu iestāžu un citu nozaru uzņēmumu finanšu stabilitāti.

(46) Šajā kontekstā datu ierobežojumi valstu kompetentajām iestādēm un EVTI ierobežotu to iespējas novērst jebkādu iespējamo negatīvo ietekmi uz ekonomiku un galu galā uz visas Savienības finanšu stabilitāti.

(47) Līdz ar to EVTI atjaunotais pasākums īslaicīgi pazemināt neto īso pozīciju paziņošanas robežvērtības valstiskajām kompetentajām iestādēm efektīvi novērš šo stabilitātes apdraudējumu daļai vai pat visai Savienības finanšu sistēmai, samazinot datu ierobežojumus un palielinot valsts kompetento iestāžu iespējas novērst tuvojošos apdraudējumu jau sākotnējā stadijā.

c. Kompetento iestāžu spējas pārraudzīt šo apdraudējumu uzlabošana

(48) Parastos tirgus apstākļos valstu kompetentās iestādes pārrauga visus apdraudējumus, ko var radīt īso pozīciju pārdošana un neto īso pozīciju veidošana, izmantojot pārraudzības instrumentus, kuri noteikti Savienības tiesību aktos, jo īpaši paziņošanas pienākumus par neto īsajām pozīcijām, kas noteiktas Regulā (ES) Nr. 236/2012⁸.

(49) Tomēr pašreizējie tirgus apstākļi liek pastiprināt valstu kompetento iestāžu un EVTI veikto pārraudzību attiecībā uz apkopotām neto īsajām pozīcijām akcijām, kuru tirdzniecība atļauta regulētos tirgos. Šī iemesla dēļ un ņemot vērā nepārtraukto neskaidrību saistībā ar Covid-19 krīzi, ir svarīgi, lai valsts kompetentās iestādes turpinātu saņemt informāciju par neto īso pozīciju veidošanu agrākā posmā, pirms tās sasniedz parasto 0,2% līmeni no emitētā akciju kapitāla. To izceļ nepārtraukti pieaugošais akciju procentuālais skaits ar neto īso pozīciju no 0,1% līdz 0,2% no emitētā akciju kapitāla laika posmā no 2020. gada 16. marta līdz 1. jūnijam.

(50) Līdz ar to EVTI atjaunotais pasākums saglabās valsts kompetento iestāžu spēju risināt identificētos apdraudējumus agrīnā posmā, sniedzot tiem un EVTI iespēju laicīgi pārvaldīt apdraudējumu pienācīgai tirgu darbībai un finanšu stabilitātei, ja parādītos jebkādas tirgus krīzes pazīmes.

---

⁸ Sal. Regulas (ES) Nr. 236/2012, 5. pants.

5. Pasākumi nerada regulatīvās patvaļas risku (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 3. punkta b) apakšpunkts)

- (51) Lai pieņemtu vai atjaunotu pasākumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. pantu, EVTI ir jāņem vērā, vai pasākums rada regulatīvās patvaļas risku.
- (52) Tā kā atjaunotais EVTI pasākums attiecas uz tirgus dalībnieku paziņošanas pienākumiem attiecībā uz visām akcijām, kuru tirdzniecība atļauta regulētos tirgos Savienībā, tas nodrošinās vienotu paziņošanas robežvērtību visām valstu kompetentajām iestādēm, nodrošinot līdzvērtīgus konkurences apstākļus tirgus dalībniekiem gan Savienībā, gan ārpus tās attiecībā uz tādu akciju tirdzniecību, kuru tirdzniecība atļauta regulētos tirgos Savienībā.

6. EVTI pasākums nerada negatīvu ietekmi uz finanšu tirgu efektivitāti, tostarp samazinot likviditāti šajos tirgos vai radot neskaidrības tirgus dalībniekiem tādā veidā, kas nav samērojams ar pasākuma labvēlīgo ietekmi (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 3. punkta c) apakšpunkts)

- (53) EVTI ir jānovērtē, vai pasākumam ir negatīva ietekme, ko varētu uzskatīt par nesamērīgu salīdzinājumā ar pasākuma labvēlīgo ietekmi.
- (54) EVTI uzskata par piemērotu to, ka valstu kompetentās iestādes pirms jebkādu turpmāku pasākumu pieņemšanas stingri pārrauga neto īsās pozīcijas. EVTI norāda, ka parastās paziņošanas robežvērtības (0,2% no emitētā akciju kapitāla) pašreizējos ārkārtas tirgus apstākļos var nebūt piemērotas, lai laikus noteiktu tendences un nākotnes apdraudējumu.
- (55) Lai gan pastiprinātas ziņošanas pienākuma ieviešana varētu būt radījusi papildu slogu pārskatu sniedzēju struktūrām, pašreiz tās jau ir pielāgojušas savas iekšējās sistēmas saistībā ar EVTI Lēmumu (ES) 2020/525 un tādēļ netiek sagaidīts, ka šis atjaunotais pasākums papildus ietekmēs pārskatu sniedzēju struktūru atbilstības izmaksas. Turklāt, tas neierobežos tirgus dalībnieku iespējas slēgt vai palielināt savas īsās pozīcijas saistībā ar akcijām. Rezultātā netiks ietekmēta tirgus efektivitāte.
- (56) Salīdzinājumā ar citiem iespējamiem un stingrāk ierobežojošiem pasākumiem, pašreizējam atjaunotajam pasākumam nevajadzētu ietekmēt tirgus likviditāti, jo pastiprinātam paziņošanas pienākumam, kas skar ierobežotu tirgus dalībnieku skaitu, nevajadzētu mainīt viņu tirdzniecības stratēģiju un līdz ar to viņu līdzdalību tirgū. Turklāt saglabātais izņēmums, kas paredzēts attiecībā uz tirgus veidošanas darbībām un stabilizācijas programmām, ir noteikts, lai nepalielinātu slogu uzņēmumiem, kuri piedāvā svarīgus pakalpojumus, nodrošinot likviditāti un samazinot svārstīgumu, kas ir īpaši svarīgi pašreizējā situācijā.
- (57) Attiecībā uz atjaunotā pasākuma apmēru EVTI uzskata, ka ierobežojot to uz vienu vai dažām nozarēm, vai uz kādu emitentu daļu, netiktu sasniegts vēlamais iznākums. Reģistrētais lielais cenu samazinājuma apmērs pēc Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma, plašais skarto akciju (un nozaru) diapazons un ES tautsaimniecību un tirdzniecības vietu savstarpējas savienojamības pakāpe liecina, ka ES mēroga pasākums, visticamāk, būs efektīvāks nekā valstu pasākumi nozaru mērogā.

- (58) Runājot par neskaidrību radīšanu tirgus dalībniekiem, ar šo pasākumu nav ieviesti jauni reglamentējoši pienākumi, jo ar to tikai groza standarta paziņošanas pienākumu, kas ir spēkā kopš 2012. gada, pazeminot attiecīgo robežvērtību. EVTI arī uzsver, ka atjaunotais pasākums joprojām aprobežojas ar paziņošanu par akcijām, kuru tirdzniecība atļauta regulētā tirgū Savienībā, lai aptvertu tās pozīcijas, kurās papildu ziņojumi šķiet visbūtiskākie.
- (59) Tādēļ EVTI uzskata, ka šādam pastiprinātas pārredzamības pienākumam nevajadzētu radīt negatīvu ietekmi uz finanšu tirgu efektivitāti vai uz ieguldītājiem, kas nebūtu samērīga ar pasākuma labvēlīgo ietekmi un tam nevajadzētu radīt nekādu neskaidrību finanšu tirgos.
- (60) Pasākuma ilguma ziņā EVTI uzskata, ka pasākuma atjaunošana uz trim mēnešiem ir pamatota, ņemot vērā pašreiz pieejamo informāciju un vispārējo neskaidrību saistībā ar Covid-19 krīzi. EVTI plāno atgriezties pie ierastā paziņošanas pienākuma tiklīdz kā situācija uzlabosies, taču tai pat laikā nevar noliegt pasākuma pagarināšanas iespēju, ja situācija pasliktināsies vai tirgi paliks trauslā stāvoklī.
- (61) Pamatojoties uz iepriekšminēto un sākot ar šo dienu EVTI uzskata šo lēmumu atjaunot pagaidu pastiprinātas pārredzamības pasākumu attiecībā uz neto īsajām pozīcijām par atbilstošu pašreizējiem apstākļiem.

7. Apspriešanās un paziņošana (Regulas (ES) Nr. 236/2012 28. panta 4. un 5. punkts)

- (62) EVTI konsultējās ar ESRK. ESRK nepauda nekādus iebildumus pret ierosinātā lēmuma pieņemšanu.
- (63) EVTI ir informējusi valstu kompetentās iestādes par paredzēto lēmumu.
- (64) EVTI atjaunotais pasākums tiks piemērots sākot ar 2020. gada 17. jūniju.

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants **Definīcija**

Šajā lēmumā “regulēts tirgus” ir regulēts tirgus, kā norādīts 4. panta 1. punkta 21. apakšpunktā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīvai 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES⁹).

2. pants **Pagaidu pienākumi attiecībā uz papildu pārskatāmību**

1. Fiziska vai juridiska persona, kam ir neto īsa pozīcija attiecībā uz emitēto akciju kapitālu uzņēmumam, kura akciju tirdzniecība atļauta regulētā tirgū, par to paziņo attiecīgajai kompetentajai iestādei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 236/2012 5. un 9. pantu, ja pozīcija sasniedz vai nokrītas zem attiecīgās paziņošanas robežvērtības, kas minēta šā panta 2. punktā.
2. Attiecīgā paziņošanas robežvērtība ir procentuālais apjoms, kas vienāds ar 0,1 % no attiecīgā uzņēmuma emitētā akciju kapitāla un katrs 0,1 % virs šīs robežvērtības.

3. pants **Atbrīvojumi**

1. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 236/2012 16. pantu 2. pantā minētie pagaidu pienākumi attiecībā uz papildu pārskatāmību neattiecas uz akcijām, kuru tirdzniecība atļauta regulētajā tirgū, ja šo akciju galvenā tirdzniecības vieta atrodas trešā valstī.
2. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 236/2012 17. pantu, pagaidu pastiprinātas pārredzamības pienākums, kas minēts šā panta 2. punktā, neattiecas uz darījumiem, kas tiek veikti saistībā ar tirgus veidošanas darbībām.
3. Saskaņā ar 2014. gada 16. aprīļa Regulas (ES) Nr. 596/2014 par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu¹⁰ 5. pantu 2. pantā minētie pagaidu pienākumi attiecībā uz papildu pārskatāmību neattiecas uz neto īso pozīciju saistībā ar stabilizācijas veikšanu.

---

⁹ OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.

¹⁰ OV L 173, 12.6.2014., 1. lpp.

4. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šis lēmums stājas spēkā 2020. gada 17. jūnijā. To piemēro trīs mēnešus no tā spēkā stāšanās dienas.

Parīzē, 2020. gada 10. jūnijā

Uzraudzības padomes vārdā

Steven Maijor

priekšsēdētājs

PIELIKUMS

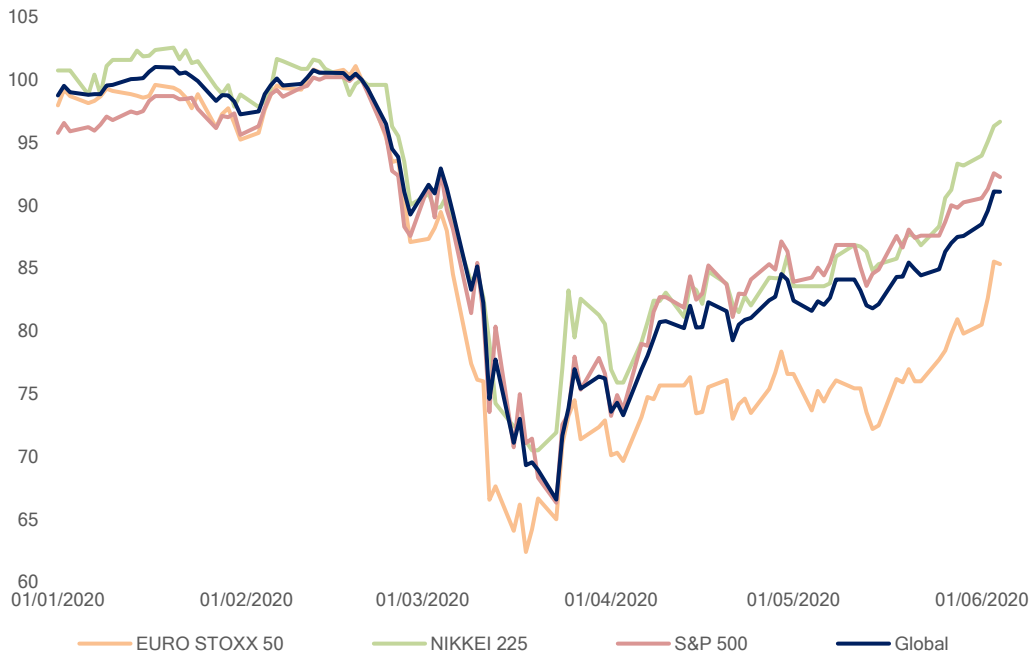
1. ATTĒLS — EKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	Izmaiņas kopš 20. febr. 2020	Līmenis
Kapitāla tirgus darbība (%)		
STOXX EUROPE 800 ex. Šveice	-16 %	117
EURO STOXX INDEX	-13 %	364
EURO STOXX 50	-13 %	3 323
US, S&P500	-8%	3 112
JP, Nikkei	-3%	22 864
Pasaulē	-9 %	211
Eiropas bankas	-30%	104
IT, finanšu dati	--29 %	28
ES, finanšu dati	-35%	42
DE, finanšu dati	-11%	126
FR, finanšu dati	-28%	130
Svārstīgums (%)		
VSTOXX	13	28
VIX	9	25
Kredītriska mijmaiņas darījumi (bāzes punktos)		
Eiropa, korporatīvie darījumi	22	62
Eiropa, augsts ienesīgums	157	355
Eiropa, finanšu darījumi	29	73
Eiropa, finanšu darījumi, pakārtoti	62	149
10G Valdības obligācijas (bāzes punktos, līmenis %)		
DE10G	15	-0,29
ES10G	32	0,55
FR10G	23	0,01
IT10G	51	1,42
US10G	-67	0,86
GB10G	-24	0,34
JP10G	9	0,05

Piezīme: Dati uz 2020. gada 4. jūniju.

Avoti: Refinitiv EIKON; EVTI.

2. ATTĒLS PASAULES BIRŽU INDEKSI

Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Global

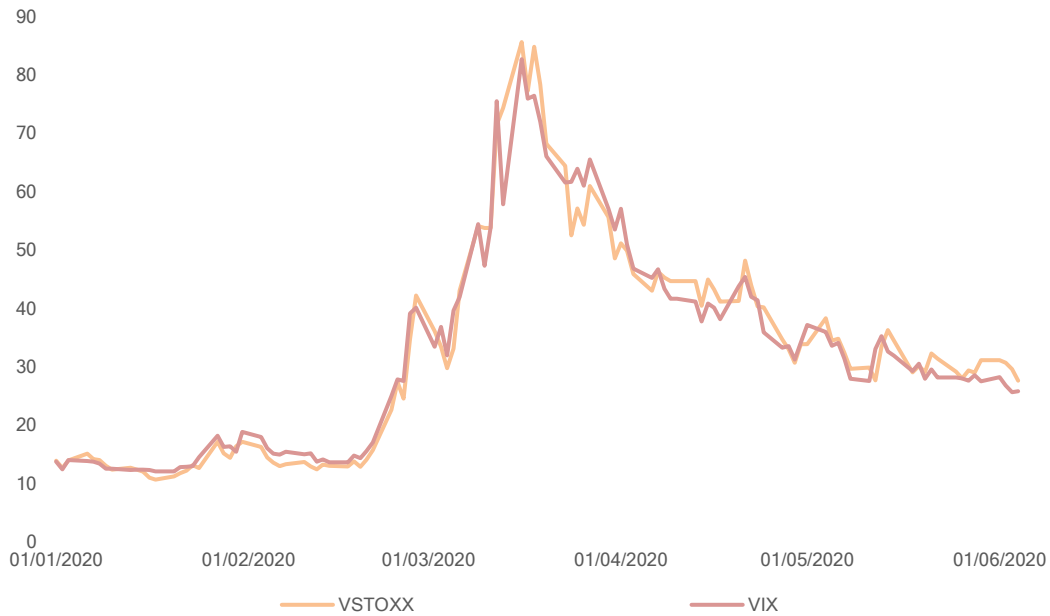
Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources : Refinitiv Datastream, ESMA.

Pasaulē

Piezīme: Pašu kapitāla cenas. 02.02.2020 = 100.
Avoti: Refinitiv Datastream, EVTI.

3. ATTĒLS — SVĀRSTĪGUMA RĀDĪTĀJI

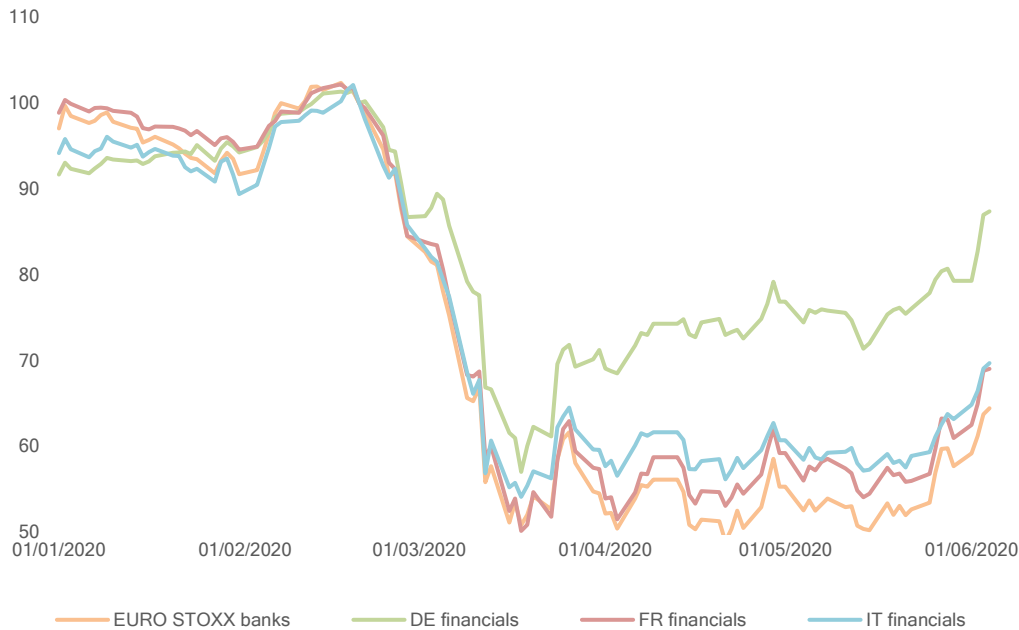

Note: Implied volatilities of EURO STOXX 50 (VSTOXX) and S&P 500 (VIX), in %.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Note: Implied volatilities of EURO STOXX 50 (VSTOXX) and S&P 500 (VIX), in %.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA

Piezīme: EURO STOXX 50 (VSTOXX) un S&P 500 (VIX) ietvertais svārstīgums, %.
Avoti: Refinitiv Datastream, EVTI.

4. ATTĒLS – ES FINANŠU BIRŽU INDEKSI

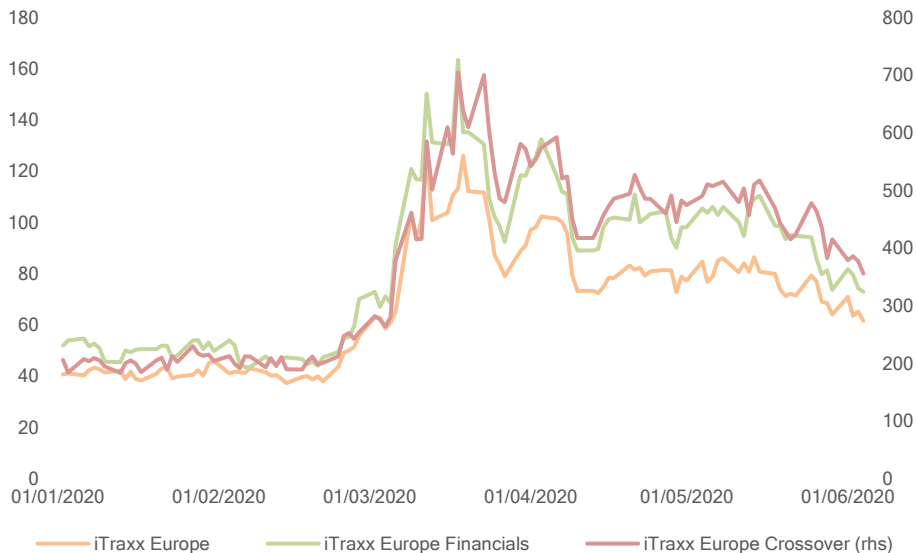

Note: Equity prices. 2020-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Note: Equity prices. 202-02-02 = 100.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Piezīme: Pašu kapitāla cenas. 02.02.2020 = 100.
Avoti: Refinitiv Datastream, EVTI.

5. ATTĒLS – ES CDS LIKMJU STARPĪBAS RĀDĪTĀJI

Note: CDS spreads on European IG corporates (iTraxx Europe), European HY corporates (iTraxx Europe Crossover) and European Financials, in bps.
Sources: Refinitiv EIKON, ESMA.

Note: CDS spreads on European IG corporates (iTraxx Europe, European HY corporates (iTraxx Europe Crossover) and European Financials, in bps.

Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Piezīme: CDS likmju starpība Eiropas IG korporatīvajos (iTraxx Europe, European HY corporates (iTraxx Europe Crossover) un Eiropas finanšu darījumos, bāzes punktos.
Avoti: Refinitiv Datastream, EVTI.

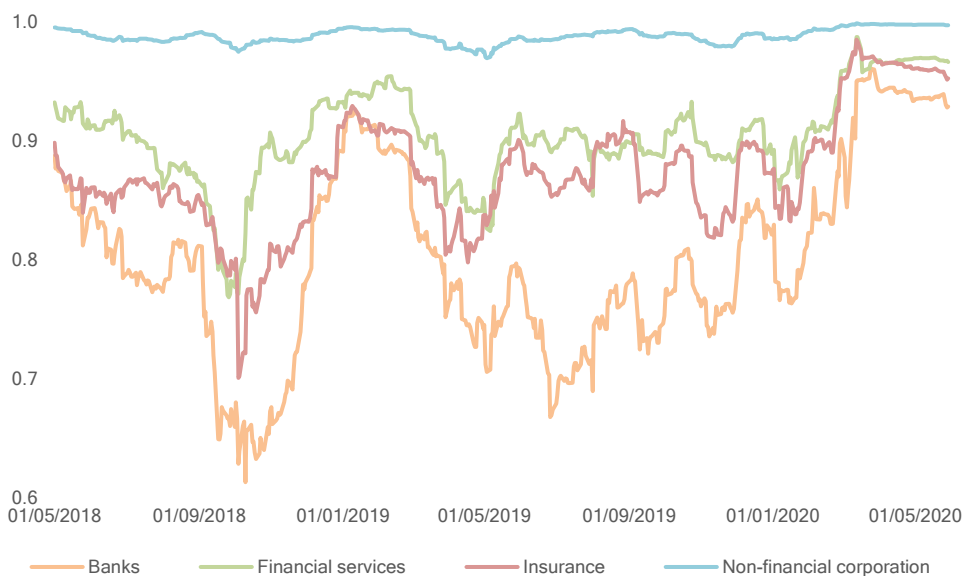
6. ATTĒLS — EIROPAS BIRŽU INDEKSI PA VALSTĪM

	Procentuālās izmaiņas kopš 2020. gada 20. februāra
STOXX EUROPE 800 ex. Šveice	-15,78%
EURO STOXX INDEX	-12,72%
EURO STOXX 50	-13,07%
AT	-23,30 %
BE	-14,86%
BG	-15,69%
CY	-34,73%
CZ	-13,94%
DE	-7,32%
DK	-2,48%
EE	-13,16%
ES	-21,88%
FI	-8,66%
FR	-15,91%
GB	-13,93%
GR	-26,64%
HR	-17,16%
HU	-17,83%
IE	-12,90%
IS	-4,44%
IT	-20,01%
LT	-1,98%
LU	-21,60%
LV	-1,81%
MT	-12,92%
NL	-9,17%
NO	-10,22%
PL	-13,47%
PT	-13,64%
RO	-11,45%

SE	-9,47%
SI	-10,83%
SK	0,07%

Piezīme: Dati uz 2020. gada 4. jūniju.
Avoti: Refinitiv EIKON; EVTI.

7. ATTĒLS – KORELĀCIJA STARP EURO STOXX EUROPE 600 IKDIENAS IENESĪGUMU UN SAISTĪTAJIEM NOZARU INDEKSIEM

Note: Correlations between daily returns of the STOXX Europe 600 and STOXX Europe 600 sectoral indices. Calculated over 60-day rolling windows.
Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Banks

Financial services

Insurance

Non-financial corporation

Note: Correlations between daily returns of the STOXX Europe 600 and STOXX Europe 600 sectoral indices. Calculated over 60-day rolling windows.

Sources: Refinitiv Datastream, ESMA.

Bankas

Finanšu pakalpojumi

Apdrošināšana

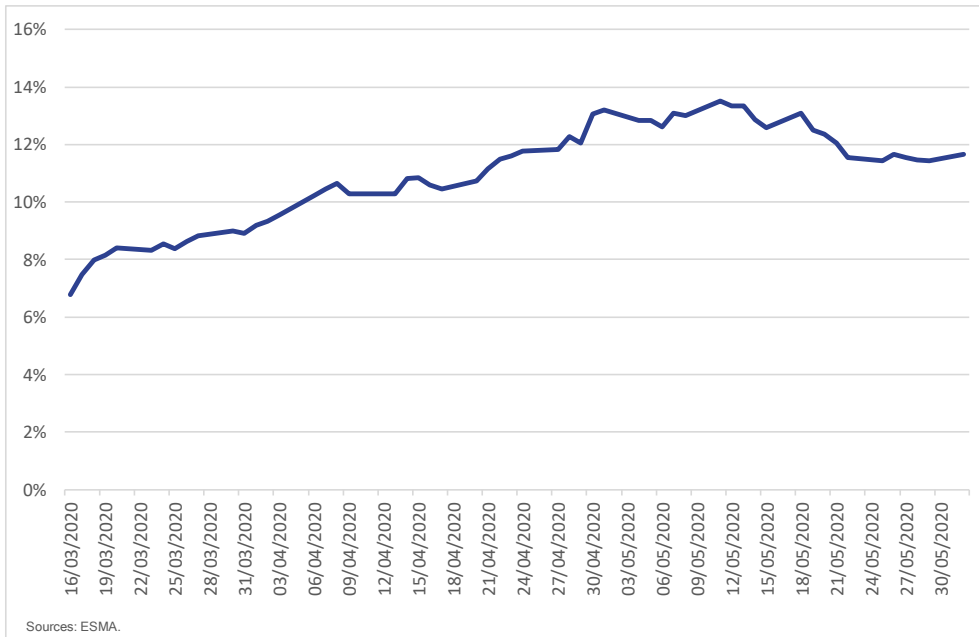
Nefinanšu sabiedrība

Piezīme: Korelācija starp STOXX Europe 600 ikdienas ienesīgumu un STOXX Europe 600 nozaru indeksiem. Aprēķins par 60-day rolling windows.

Avoti: Refinitiv Datastream, EVTI.

8. ATTĒLS – NETO ĪSĀS POZĪCIJAS STARP 0,1% UN 0,2% NO 2020. GADA 16. MARTA LĪDZ 1. JŪNIJAM

Sources: ESMA

Avoti: EVTI